

at, naar den ærede Minister kommer med Ting, der ere brugbare, skulle vi tage derimod og søge at bringe det Bedste ud deraf som muligt. Jeg synes ogsaa, det fremgik af Ministerens Udtalelser, baade ifjor og idag, at der var Noget, han kunde ønske meget bedre gennemtenkt. Se, deri ligger, synes jeg, en Indbydelse til at komme med Noget, der er bedre end det, Ministeren selv har forelagt. Fremkommer paa visse Punkter noget Saadant, vil den ærede Minister modtage det med Tak. Derimod vil dette naturligtvis ikke ske, fordi et Medlem finder paa at sige, at det eller det er bedre end Ministerens, kun naar det virkelig er bedre; det er en Selvsølge. Naar vi med dette for Ole nedsatte et Udvalg — om vi bør nedsætte et saadant, eller lade Sagen blive her i Salen, skal først og fremmest jeg ikke nu udtale nogen Mening om — haaber jeg virkelig, at vi iaar skulde kunne faae Ende paa denne Sag. (Modsigelse af Briz). Det ærede Medlem er igjen mistroelig; jeg har nu altid et lyst Haab, og det uagtet den mørke Sky, som dullede op paa Stolemsødet i Sommer. (Modsigelse). Jo, den var mørk, den røbede Mistillid baade til sig selv, til Forældrene og til Børnene. Jeg siger, det er ikke paa den Maade, man skal tale. Man skal kunne gjøre alle de Indrømmelser, man med Sandhed kan gaa med til. Og paa hvilken Maade blev ikke Folkehøjskolen hundset paa dette Møde; jeg vil ikke engang gjen tage de hundste Ord, der løb, og saa negtede man endda den Mand Ordet, som vilde tale derimod. Saaledes var Manden. Vi bør imidlertid ikke lade os formærke deraf, men ligesom Stolemsødet har sagt: „Nad os ikke tage Statskolens Sten og bygge Friiskolen af,“ sige vi: „Ngen maa tage Friiskolens Sten og bygge Statskolen af.“

Sjær: Ja, jeg kommer nok til at tage det Hensyn i Betragtning, som det ærede Medlem talte om, nemlig Hensynet til Liden, thi gjør jeg ikke det, faar jeg nok ikke Dre for, hvad jeg har at sige. Jeg vil forresten forudskikke, at det ikke er noget langt Foredrag, jeg agter at holde, thi derved venter jeg at finde saa meget velvilligere Dre. Jeg har jo havt Leilighed til at udtale mig om Forslaget, da det forelaa ifjor, og det er derfor ikke nødvendigt for mig at komme saa dybt ind paa det som tidligere, saameget mere, som Sagen jo denne Gang har faaet en meget indgaaende Behandling. Jeg har da ogsaa glædet mig over den Forhandling, der er ført, og har fulgt den meget nøie. Thi det er sandt, hvad der er sagt fra alle Sider, at dette Forslag er overordentlig vigtigt, har en overordentlig Betydning baade for Nutid og Fremtid, med andre Ord for den Tid, det har at virke i, og at hver den, der er kaldet til at yde sit Bidrag til at forme det saaledes, som det skal gaa ud i Livet og bære sine Frugter, bør

overveie det grundigt, før han giver det sit Stempel, finder jeg fuldkommen i sin Orden. Men jeg vil først udtale den almindelige Betragtning, at jeg ikke er fri for at være bleven skubbet noget længere tilbage, end jeg var ifjor, og at ogsaa jeg giver Stolemsødet i Sommer nogen Skyld derfor. Thi jeg er fuldstændig enig med den ærede sidste Taler i hans Dom om den Mand, den Maade, den Tone, hvori der paa dette Møde blev forhandlet. Jeg har jo nok fra enkelte Sider hørt Forsøg paa at imødegaa denne Betragtning, og for at undskyldte, hvad der er slet, men det kan jeg ikke være med til; thi Mødet optraadte med en Myndighed, som det ingen Kompetence havde til. Jeg for mit Vedkommende fik det Indtryk af Mødet, at der var enkelte særlige Sider ved dette Lovforslag, som gjorde, at det saae saa skinnende ud i Lærernes Dine, og jeg undser mig ikke ved at sige, at det væsentlig var Lønningsviden af Sagen, som stod de Herrer Lærere i Dinene. Det er imidlertid ikke den Slags Betragtninger, jeg ønsker skal gjøre sig gjældende ved Udarbejdelsen af Lovforslaget, og jeg tror heller ikke, at Lærerne med særlig Grund skulle kunne beklage sig over, at Rigsdagen ikke har været villig til, naar Leilighed gaves, at støtte dem paa saadan Maade, som de kunne have Krav paa. Jeg veed vel, at enkelte Lærere endnu leve under trykkede Naar; men den største Del lever dog paa en saadan Fod, at de ikke have saa særlig Grund til at klage. Ikke desto mindre skal jeg ikke have Noget imod, at Lønningerne forhøies ved Lovforslaget, naar man ellers kan enes om at vedtage det. Pengespørgsmaalet spiller i det Hele ved Sager af den Art ingen Hovedrolle for mig, selv om man ruller Millioner op for mig. Men vi have jo igrøvrigt hørt af den høitærede Minister, at man ikke har nogen nøiagtig Beregning over, hvad det Nye vil koste, Noget, som jeg ogsaa vel forstaar, at man ikke kan have; men, som sagt, det Spørgsmaal, om det kommer til at koste endel, bryder jeg mig ikke om; men det, jeg bryder mig om, er, om det Udbytte, vi faae deraf, kommer til at staa i passende Forhold til Befolkningen. Skolespørgsmaalet er i det Hele for mig en Livssag paa en ganske anden Maade end Forsvarsagen, som jo blev nævnt af den sidste ærede Taler, og som jeg vel derfor ogsaa tør nævne. De Herrer kjende mine Følelser i saa Henseende og vide, at jeg aldrig har erkjendt, at Forsvarsagen er Danmarks Livssag, men derimod har holdt paa, at Skolefagen er det. — Den høitærede Minister har allerede udtalt sig om de Indvendinger, der ere fremkomne mod § 18. Det er ganske vist ogsaa en af de Paragrafer, jeg særlig har havt min Opmærksomhed henvendt paa, idet jeg ikke kan erkjende, at Befolkningen her kommer saaledes til sin Ret, som den ved et nyt Lovarbejde som det foreliggende burde. Jeg hørte nok, den ærede Minister indvandt, at Befolkningen i ethvert Tilfælde fik li-